

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/90/2016
Identifikačné číslo spisu: 8112226813
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8112226813.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Bc. P. B., bývajúcej vo Q., zastúpenej Evou Petránovou Advokátskou kanceláriou s.r.o., so sídlom v Prešove, Puškinova č. 16, IČO: 36854581, proti žalovanej KOMUNÁLNEJ poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova č. 17, IČO: 31595545, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nám. č. 8/A, o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13 Cpr 6/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2015 sp. zn. 16 CoPr 2/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2015 sp. zn. 16 CoPr 2/2015 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov z 15. decembra 2014 č.k. 13 Cpr 6/2012-128 v spojení s opravným uznesením zo 4. februára 2015 č.k. 13 Cpr 6/2012-141 vo vyhovujúcom výroku vo veci samej z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 15. decembra 2014 č.k. 13 Cpr 6/2012-128 v spojení s opravným uznesením zo 4. februára 2015 č.k. 13 Cpr 6/2012-141 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy v sume 33 156,76 € s prísľušenstvom, vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.). V odôvodnení uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Prešov z 19. januára 2011 č.k. 11 C 79/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25. septembra 2013 sp. zn. 2 CoPr 21/2012 bolo právoplatne rozhodnuté o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru žalovaným zo 4. februára 2010 a pracovný pomer trvá ďalej (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 25. novembra 2013). Keďže žalobkyňa oznámila žalovanej, že trvá na tom, aby ju ďalej zamestnávala, v zmysle § 79 ods. 1, 2, § 134 Zákonníka práce v znení účinnom v čase neplatného skončenia pracovného pomeru, priznal žalobkyni náhradu mzdy od 15. februára 2010 (od oznámenia žalobkyne o trvaní na pracovnom pomere) do právoplatnosti rozhodnutia o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru (25. novembra 2013) v celkovej výške 33 023,52 € a v prevyšujúcej časti (nárok na náhradu po 25. novembri 2013) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. mája 2015 sp. zn. 16 CoPr 2/2015

potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku vo veci samej (§ 219 O.s.p.). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., t.j., že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. Uviedla, že odvolací súd nesprávne posúdil odvolací dôvod žalovanej - odňatie možnosti konať pred súdom prvého stupňa, keď mu neumožnil oboznámiť sa s právnou argumentáciou žalobkyne, ako i že z dôvodu nedoručenia vyjadrenia žalobkyne k ňou podanému odvolaniu nemala možnosť sa s týmto oboznámiť a sa k nemu vyjadriť; dozvedela sa o ňom až z odôvodnenia samotného rozsudku odvolacieho súdu po jeho doručení. Ďalej namietala, že v konaní na prvostupňovom súde rozhodol nezákonný sudca, nakoľko zmena pôvodného zákonného súdu Mgr. Miloša Koleka na sudkyňu JUDr. Danu Farkašovú a následne na sudcu JUDr. Mareka Bujňáka nebola v súlade s rozvrhom práce.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedla, že dovolacie dôvody uvádzané žalovanou nie sú opodstatnené, preto navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním žalovanej je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

2. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj

rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovanej preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

3. Žalovaná v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

3.1. Žalovaná v dovolaní odvolaciemu súdu vytýka, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalobkyne k ňou podanému odvolaniu, v dôsledku čoho nemala možnosť vyjadriť sa k nemu.

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalovanej (viď č.l. 143 spisu) sa písomne vyjadrila žalobkyňa 12. marca 2015 (č.l. 160 spisu), žalovaná ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd jej toto vyjadrenie žalobkyne nedoručil.

3.2. Žalovaná odňatie možnosti konať pred súdom spája tiež s nesprávnym postupom súdu prvého stupňa, keď jej neumožnil oboznámiť sa s právnou argumentáciou žalobkyne uvedenou na pojednávaní, ktoré bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku. Dovolací súd túto námietku žalovanej nepovažuje za dôvodnú. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalovanou označeného pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 24. novembra 2014, sa žalovaná nezúčastnila, hoci predvolanie na uvedené pojednávanie jej bolo doručené 19. novembra 2014 a svoju neprítomnosť neospravedlnila a ani nepožiadala o odročenie pojednávania. Postup súdu, keď prejednal vec v neprítomnosti žalovanej bol preto v súlade s § 101 ods.2 O.s.p. Žalovaná mala procesnú možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania a pokiaľ sama nekonala v súlade so zásadou, podľa ktorej právo patrí bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným), to znamená tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu, uplatnenie a výkon svojich práv, je nedôvodná jej námietka o odňatí možnosti pred súdom konať.

4. Dovolateľka ďalej namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., lebo vec na prvom stupni prejednal a rozhodol nezákonný sudca.

Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolané sudy a sudcovia podľa vopred daných zásad (procesných pravidiel).

Otázke práva na zákonného sudcu venovali pozornosť viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, II. ÚS 15/96, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 161/08, IV. ÚS 191/08. Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na funkciu sudcu a ktorý bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce.

Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je teda súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj zásada pridelenia súdnej agendy sudcom (splňajúcim uvedené predpoklady) a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce (§ 3, § 50 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Pokiaľ potom vec prejedná a rozhodne sudca (alebo senát) určený rozvrhom práce, nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu. V prípade ak nastanú okolnosti odôvodňujúce zmenu rozvrhu práce tak, že dochádza k presunu pridelených vecí na iného sudcu (senát), aj sudca (senát), ktorému boli následne pridelené, treba takisto považovať za zákonného sudcu (senát).

Z obsahu spisu vyplýva, že daná vec bola počas konania pridelená viacerým sudcom na základe pravidiel obsiahnutých v Rozvrhu práce Okresného súdu Prešov na rok 2014. Vec po podaní žaloby bola pridelená náhodným výberom sudcovi Mgr. Milošovi Kolekovi. Na základe dodatku č. 5 k rozvrhu práce na rok 2014 účinného od 1. apríla 2014 (bod 1. dodatku) bola vec z dôvodu postupu sudcu Mgr. Miloša Koleka na súd vyššieho stupňa pridelená náhodným výberom sudkyni JUDr. Dane Farkašovej zaradenej do senátu 7C a na základe dodatku č. 10 k rozvrhu práce na rok 2014 účinného od 1. augusta 2014 (bod 2. dodatku) bola vec z dôvodu personálnej zmeny v obsadení súdu sudcami, ako i rovnomerného zaťaženia sudcov vec pridelená náhodným výberom sudcovi JUDr. Marekovi Bujňákovi, ktorý v danej veci aj meritórne rozhodol. Preto zmenou sudcov vykonanou v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Prešov na rok 2014 nebolo žalovanej odňaté právo na zákonného sudcu. Navyše žalovaná počas konania túto skutočnosť ani nenamietala.

5. V okolnostiach preskúmvanej veci preto dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu (viď 3.1.) mal znaky relevantné z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd z uvedeného dôvodu rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

6. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.